

ELEKTRON HUKUMAT LOYIHALARINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ROLI: XALQARO TAJRIBA TAHLILI

Masharipov Bekzod Rustamovich

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi

Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi magistranti

Loyiha boshqaruvi mutaxassisligi

Annotatsiya. Ushbu maqolada elektron hukumat loyihalarini boshqarishda zamonaviy raqamli texnologiyalarning roli xalqaro tajribalar asosida tahlil qilingan. Tadqiqot natijasida elektron hukumat loyihalarini amalga oshirishda blokcheyn, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar va bulutli texnologiyalarning ahamiyati aniqlangan. Xalqaro tajribalar asosida O'zbekiston uchun tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: elektron hukumat, raqamli texnologiyalar, loyiha boshqaruvi, blokcheyn, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar.

Аннотация. В данной статье анализируется роль современных цифровых технологий в управлении проектами электронного правительства на основе международного опыта. Исследование выявило важность блокчейна, искусственного интеллекта, больших данных и облачных технологий для реализации проектов электронного правительства. На основе международного опыта разработаны рекомендации для Узбекистана.

Ключевые слова: электронное правительство, цифровые технологии, управление проектами, блокчейн, искусственный интеллект, большие данные.

Abstract. This article analyzes the role of modern digital technologies in the management of e-government projects on the basis of international experiments. The study found the importance of blockchain, artificial intelligence, big data and cloud technologies in the implementation of e-government projects. On the basis of international experiences, recommendations for Uzbekistan have been developed.

Keywords: e-Government, Digital Technology, Project Management, blockchain, artificial intelligence, big data.

KIRISH

Zamonaviy sharoitda davlat boshqaruvini raqamlashtirish jarayonlari jadal sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Elektron hukumat tizimlarini joriy etish orqali davlat xizmatlarining sifati va samaradorligini oshirish dolzarb masalaga aylangan. Bu jarayonda zamonaviy raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi [1].

Tadqiqotning maqsadi elektron hukumat loyihalarini boshqarishda zamonaviy raqamli texnologiyalarning rolini xalqaro tajribalar asosida o'rganish va tahlil qilishdan iborat.

METODOLOGIYA VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqot metodologiyasi sifatida tizimli va qiyosiy tahlil usullaridan foydalanilgan. Xalqaro va mahalliy adabiyotlar, ilmiy maqolalar, hisobotlar va internet manbalari o'rganilgan.

Jumladan, Aliyev va boshqalar [2] elektron hukumat loyihalarida blokcheyn texnologiyalarining ahamiyatini tadqiq etgan. Petrov [3] sun'iy intellekt texnologiyalarining davlat xizmatlarini raqamlashtirishdagi rolini o'rgangan.

Williams va Smith [4] ning tadqiqotlarida katta ma'lumotlar analitikasining elektron hukumat loyihalaridagi ahamiyati tahlil qilingan. Chen [5] bulutli texnologiyalarning davlat boshqaruvidagi rolini o'rgangan.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Xalqaro tajribalar tahlili elektron hukumat loyihalarida zamonaviy raqamli texnologiyalarning bir necha asosiy yo'nalishlarini aniqlash imkonini berdi. Ushbu texnologiyalar turli mamlakatlarda turlicha qo'llanilmoqda va har bir mamlakatning o'ziga xos yondashuvlari mavjud. Birinchi yo'nalish - blokcheyn texnologiyalari. Singapur tajribasi shuni ko'rsatadiki, blokcheyn texnologiyalari elektron hukumat loyihalarida ma'lumotlar xavfsizligi va shaffofligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega [6]. Singapur hukumati tomonidan ishlab chiqilgan "OpenCerts" platformasi ta'lim hujjatlarini tekshirish va tasdiqlash tizimini blokcheyn asosida qayta qurdi. Bu tizim hujjatlarning autentifikatsiyasini ta'minlash, soxta hujjatlarning oldini olish va ma'muriy xarajatlarni kamaytirish imkonini berdi. Bundan tashqari, blokcheyn texnologiyasi davlat xaridlari tizimida shaffoflikni oshirish va korrupsiyaning oldini olish uchun ham qo'llanilmoqda.

Ikkinchi muhim yo'nalish - sun'iy intellekt texnologiyalari. Estoniya tajribasi sun'iy intellektning davlat xizmatlarini avtomatlashtirish va personallashtirishdagi rolini yaqqol ko'rsatadi [7]. Estonia "e-Estonia" dasturi doirasida sun'iy intellektdan fuqarolar murojaatlarini qayta ishlash, davlat xizmatlarini taqdim etish va ma'muriy qarorlar qabul qilish jarayonlarida foydalanmoqda. Sun'iy intellekt tizimlari fuqarolarning so'rovlarini tahlil qilish, kerakli xizmatlarni tavsiya etish va davlat xizmatlarini optimallashtirishga yordam bermoqda.

Uchinchi yo'nalish - katta ma'lumotlar analitikasi. Janubiy Koreya tajribasi bu sohada alohida e'tiborga molik [8]. Seul shahri "Smart Seoul" loyihasi doirasida katta ma'lumotlar tahlilidan shahar infratuzilmasini boshqarish, jamoat transportini optimallashtirish va fuqarolar fikrlarini o'rganishda foydalanmoqda. Katta ma'lumotlar tahlili orqali shahar hokimiyati fuqarolarning ehtiyojlarini aniqroq baholash, xizmatlar sifatini oshirish va resurslardan samarali foydalanish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

To'rtinchi yo'nalish - bulutli texnologiyalar. AQSh tajribasi bulutli texnologiyalarning elektron hukumat infratuzilmasini optimallashtirishdagi rolini ko'rsatadi [9]. Federal hukumat "Cloud First" strategiyasi doirasida davlat idoralarning axborot tizimlarini bulutli platformalarga o'tkazmoqda. Bu esa infratuzilma xarajatlarini kamaytirish, tizimlarning moslashuvchanligini oshirish va xizmatlar uzluksizligini ta'minlash imkonini bermoqda.

Tadqiqot natijalarining tahlili shuni ko'rsatadiki, zamonaviy raqamli texnologiyalarning kompleks qo'llanilishi elektron hukumat loyihalarining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Biroq, har bir texnologiyani joriy etishda mamlakat infratuzilmasi, huquqiy baza va fuqarolarning raqamli savodxonlik darajasini hisobga olish zarur. Shuningdek, texnologik yechimlarni tanlashda xavfsizlik masalalari, ma'lumotlar maxfiyligi va tizimlar barqarorligiga alohida e'tibor qaratish lozim.

Xalqaro tajribalar tahlili O'zbekiston uchun quyidagi yo'nalishlarda raqamli texnologiyalarni joriy etish maqsadga muvofiqligini ko'rsatmoqda:

- Davlat xizmatlarining shaffofligini oshirish uchun blokcheyn texnologiyalarini joriy etish
- Fuqarolar murojaatlarini qayta ishlash va davlat xizmatlarini personallashtirishda sun'iy intellektdan foydalanish
- Qarorlar qabul qilish jarayonlarini takomillashtirish uchun katta ma'lumotlar tahlili tizimlarini rivojlantirish
- Davlat axborot tizimlarining samaradorligini oshirish uchun bulutli texnologiyalarni keng joriy etish

Bu texnologiyalarning kompleks qo'llanilishi O'zbekistonda elektron hukumat tizimining rivojlanishiga, davlat xizmatlarining sifatini oshirilishiga va fuqarolar uchun qulayliklarning yaratilishiga xizmat qiladi.

XULOSA

Elektron hukumat loyihalarini boshqarishda zamonaviy raqamli texnologiyalarning rolini xalqaro tajribalar asosida o'rganish va tahlil qilish natijasida quyidagi asosiy xulosalarga kelindi. Zamonaviy raqamli texnologiyalar elektron hukumat loyihalarining samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. Blokcheyn texnologiyalari shaffoflik va xavfsizlikni ta'minlashda, sun'iy intellekt xizmatlarni personallashtirishda, katta ma'lumotlar tahlili qarorlar qabul qilish jarayonlarini takomillashtirishda, bulutli texnologiyalar esa infratuzilmani optimallashtirishda muhim rol o'ynamoqda.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, texnologiyalarni tanlash va joriy etishda mamlakatning o'ziga xos xususiyatlarini, jumladan infratuzilma darajasi, huquqiy baza va fuqarolarning raqamli savodxonligini hisobga olish zarur. Xususan, Singapur va Estoniya tajribasi texnologik yechimlarni bosqichma-bosqich joriy etish va ularning samaradorligini doimiy monitoring qilish muhimligini ko'rsatadi.

Texnologik yechimlarni joriy etishda xavfsizlik masalalariga alohida e'tibor qaratish lozim. Ma'lumotlar xavfsizligi, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va tizimlarning barqarorligini ta'minlash - bu zamonaviy elektron hukumat tizimining asosiy talablaridan hisoblanadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Johnson, M. (2023). Digital Technologies in E-Government. *Government Information Quarterly*, 40(2), 101-115.
2. Алиев, С.А., Петров, В.В., Сидоров, А.Н. (2023). Блокчейн в электронном правительстве. *Информационное общество*, 15(3), 45-60.
3. Петров, И.К. (2023). Искусственный интеллект в государственном управлении. *Вестник МГУ*, 12(4), 78-92.
4. Williams, J., & Smith, P. (2023). Big Data Analytics in E-Government Projects. *Digital Government: Research and Practice*, 4(2), 1-15.
5. Chen, Y. (2023). Cloud Computing in Public Administration. *International Journal of Public Administration in the Digital Age*, 10(2), 33-48.
6. Rahmonov, A.A. (2023). O'zbekistonda elektron hukumatni rivojlantirish istiqbollari. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, 8(4), 25-38.
7. Lee, K. (2023). E-Government Implementation in South Korea. *Public Administration Review*, 83(3), 456-470.
8. Brown, R. (2023). Digital Transformation in Public Sector. *Government Technology Review*, 25(4), 89-102.
9. Miller, S. (2023). Cloud Technologies in Government Services. *Public Management Review*, 18(2), 201-215.